

https://portal.eps.rs/

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ

ЕПС АД Београд 11000 Београд, Балканска 13

Г/ИБ: 103020327
Матични број: 20063469
ЈБ/КЈ: 83175

РАЧУН ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ
ОКТОБАР 2024.

Шифра купца - произвођача: 101010100
Матични број: XXXXXXXXX
Рачуни број: XXXXXXXXX
Период обрачуна: 02.10.2024 - 01.11.2024.
Број дана: 31
Датум издавања рачуна: 16.11.2024.
Место издавања рачуна: Београд
Датум пројекта и изашаја: 01.11.2024.
Врста снабдевања: Гас-топлина снабдевање
ЕД број: XXXXXXXXX
Шифра мерног места: XXXXXXXXX
Адреса мерног места: МАРКО МАРКОВИЋ
БАЛКАНСКА XX, СТАН: YY
БЕОГРАД, БЕОГРАД

Платарина плаћена у пошти 11101 Београд ПП: XXXXXXX

МАРКО МАРКОВИЋ
БАЛКАНСКА XX, СТАН: YY
11160 БЕОГРАД 74
Рејон: 024 ПAK: XXXXXX

Заводни број уговор: 11111111111111111111
Уговор о потпуној снабдевању са нето мерним

ПОТРОШЊА У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ 690 kWh

A. УКУПНО ЗАДУЖЕЊЕ ЗА ОБРАЧУНСКИ ПЕРИОД	4.836,34 дина
B. ПРЕПЛАТА ЗА ПРЕТХОДНИ ОБРАЧУНСКИ ПЕРИОД	0,00 дина
B. ЗА УПЛАТУ ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ (A+B)	4.836,34 дина

Издање: 28.11.2024.

Ваша потрошња у претходном периоду је: 9.841 kWh

Потрошња у односу на исту месну претходне године (%) = 144,58

ЕПС

изабери
е-рачун

И

плати до
20. у месецу

оствари
попуст од

7%

на рачун за струју

ЕПС - УВИД У РАЧУН

**Плаћајте рачуне путем портала
или мобилном апликацијом**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Садржај

из епс групе

04

Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД, у Јутарњем дневнику РТС-а
Упркос ЦБАМ такси, инвестиције ЕПС-а према плану

актуелно

08

Из „Металове“ Монтаже
„Зелени“ багер ускоро на „Радљево“

10

Седми БТО систем у десетој години рада
Најупосленији багер Поља „Е“

15

У посети Грађевинској групи
Службе припремних радова Поља „Е“
Мајстори који раде у сенци

17

Милена Јанковић, ђак генерације школе у
Лајковцу, на крају дуалног образовања
Раст кроз рад

локални мозаик

19

Једно од најлепших лазаревачких насеља
обележило јубилеј
Педесети рођендан Тополњака

временлов

20

Четрдесет пет година рада нове Топлане
Енергија која греје генерације

ПК „Радљево“

Почео са радом нови одлагач

12

Служба припремних радова
„Тамнава-Западног поља“

Тамо где је најтеже

14

Инвестициони ремонт
у Дробилани

Обављен најважнији овогодишњи задатак

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, Балканска 13, Београд
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,

ШЕФ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ РБ КОЛУБАРА И ТЕНТ: Наталија Живковић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић,

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић,

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 735 5086, 735 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs,

НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: Три „О“ д.о.о. Аранђеловац, ТИРАЖ: 3.500

Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Упркос ЦБАМ такси, инвестиције ЕПС-а према плану

Енергетска сигурност постала је један од кључних изазова савременог доба, истакао је Душан Живковић, генерални директор ЕПС-а, у Јутарњем дневнику РТС-а 8. јуна, и упозорио на последице примене механизма за прекогранично опорезивање угљеника Европске уније, који додатно оптерећује пословање електропривреда у региону.

– ЦБАМ такса је донела додатне изазове јер нема извоза електричне енергије у Европску унију. У протеклим годинама, у просеку је тај извоз износио око 1.000 гигават-часова, што кошта око 150 милиона евра. С друге стране, примена домаћег закона о емисијама значи да ће ЕПС као највећи емитер бити дужан да у државни буџет уплати 100 милиона евра – рекао је Живковић.

Упркос томе, први човек ЕПС-а наглашава да инвестиције нису угрожене и да се пројекти реализују предвиђеном динамиком.

– Највеће инвестиције су планиране у Рударском басену „Колубара“, где је у току највећа монтажа опреме у историји

басена. Готово десет нових машина биће на коповима, а одлагач је већ на локацији. Средином јула придружиће му се и нови багер. За све ове инвестиције биће потрошено 450 милиона евра и то сопствених средстава – рекао је Живковић.

Он је додао да је ситуација са производњом угља стабилна, те да квалитет угља представља објективну околност с којом компанија мора да ради. Прошле године, како је подсетио, у Костолцу је произведено десет

милиона тона угља, што је највећа историјска производња.

Живковић је истакао и да ЕПС ради на томе да оптимизује свој портфолио коришћењем реверзибилне ХЕ „Бајина Башта“, која је ревитализована после 40 година.

– За даљи развој обновљивих извора енергије потребни су нам додатни производни капацитети који ће омогућити првенствено балансирање. Србија тренутно има око 1.400 мегавата у ветро и соларним капацитетима

прикључених на мрежу, а обновљена РХЕ „Бајина Башта“ омогућава њихово стабилно укључивање у систем. Сигурност се одржава и складиштењем електричне енергије, односно пре свега куповином у јефтиним, соларним сатима, када цена дође до нуле или чак буде негативна – поручио је генерални директор ЕПС-а.

Он је додао да пројекат изградње РХЕ „Ђердап 3“ треба да одговори на више захтева истовремено – од декарбонизације и развоја обновљивих извора до стабилности електроенергетског система. Паралелно се развија и пројекат изградње реверзибилне хидроелектране „Бистрица“.

– Појекат изградње РХЕ „Бистрица“ је у одмаклој фази припреме. У току су поступци експропријације, израда техничке документације и припрема тендера за измештање инфраструктуре и друге пратеће радове. План је да током ове године буду започети припремни радови на измештању инфраструктуре, а да средином следеће године имамо уговор о изградњи и финансирању пројекта – навео је Живковић.

Р. Е.

■ Истраживање показало – ЕПС међу најпожељнијим послодавцима

ЕПС-у признање „ВРХ послодавац“ за 2026.

Електропривреди Србије додељено је престижно признање „ВРХ послодавац 2026“, на основу резултата истраживања TalentX, највећег истраживања перцепције брэнда послодавца на домаћем тржишту. Према оценама кандидата за запослење, ЕПС се сврстао међу десет најпожељнијих послодавца у Србији, у конкуренцији 100 компанија које су учествовале у истраживању.

Ово признање представља значајну потврду да су напори које ЕПС улаже у модернизацију пословања, развој људских ресурса и унапређење радног окружења препознати и од стране шире јавности, али и потенцијалних будућих запослених.

– Титула „ВРХ послодавац“ и пласман међу најпожељнијих послодавца у Србији потврђују да ЕПС успешно унапређује организациону

културу засновану на професионалном развоју, одговорности и бризи о запосленима. Посебно нам значи што признање долази на основу оцена кандидата за посао, јер њихова перцепција представља најбољи показатељ угледа који ЕПС има на тржишту рада. Наставићемо да улажемо у развој наших људи и стварање услова који ће привлачити и задржавати најквалитетније кадрове – рекла је Христина Радовановић, извршна директорка за људске ресурсе ЕПС-а.

Истраживање TalentX спроводи сајт за запошљавање Инфостуд, с циљем да прикажу које послодавце кандидати препознају као најатрактивније и како виде идеално радно место. У овогодишњем истраживању учествовало је више од 11.000 испитаника.

Р. Е.

Декарбонизацијом до енергетске сигурности

Наши циљеви су јасни – задржати позицију доминантног произвођача и снабдевача електричном енергијом, рекао је Душан Живковић, генерални директор ЕПС-а

Декарбонизација није само пука замена једног ресурса другим, већ је то процес који мора да допринесе подизању енергетске сигурности Србије, поручио је Душан Живковић, генерални директор „Електропривреде Србије”.
– Енергетска неизвесност ће потрајати још дуго и јасно је да морамо да подигнемо ниво енергетске сигурности и

независности државе. ЕПС данас мора истовремено да обезбеди три приоритета: сигурност снабдевања, финансијску стабилност и одрживу енергетску транзицију. Наши циљеви су јасни – задржати позицију доминантног произвођача и снабдевача електричном енергијом, за шта је нужна диверзификација извора уз стратешке инвестиције у нове производне капацитете – истакао

је Живковић на Симпозијуму енергетике EPCG NET 2026. одржаном средином јуна у Будви.

Он је рекао да је ЕПС већ изразио заинтересованост за куповину развијених ОИЕ пројеката који су на тржишту Србије.

– Будући да смо, с једне стране, изложени додатним трошковима од 100 милиона евра због емисије гасова са ефектом стаклене баште, а да

смо с друге стране, због ЦБМ-а у немогућности да остваримо профит од продаје енергије у ЕУ, фокус инвестиција је на развоју наших стратешких капацитета, пре свега РХЕ „Бистрица” и великог солара – нагласио је Живковић.

Подсетио је да је у Србији у последњих неколико година на мрежи више од 2.000 мегавата, од којих су 426 MW нови капацитети „Електропривреде Србије”, док су обнове хидроелектрана донеле додатних 100 MW.

Осврнуо се и на чињеницу да свет троши ресурсе много брже него што их природа обнавља.

– Ми од 6. јуна 2026. живимо на „кредит планете Земље”, јер смо тога дана потрошили све ресурсе које природа може да обнови за целу годину. Са становишта електричне енергије, данас је од изузетне важности да научимо да живимо са постојећим ресурсима а да не умањујемо комфор – навео је Живковић.

P. E.

■ ЕПС и SOCAR потписали Основне услове сарадње

Важан корак ка гасној електрани у Нишу

Акционарско друштво „Електропривреда Србије” и компанија SOCAR из Азербејџана потписали су 1. јуна Основне услове сарадње за развој, изградњу и управљање гасном електраном у Нишу. Документ су потписали генерални директор ЕПС-а Душан Живковић и Ровсхан Најаф, председник SOCAR-а, током Недеље енергетике у Бакуу у присуству председника Републике Азербејџан Илхама Алијева.

– Потписивање овог документа представља важан корак у реализацији пројекта који ће додатно оснажити енергетску сигурност Србије и допринети диверзификацији извора енергије и зеленој транзицији. Циљ је да 2030. године на мрежи имамо нови производни капацитет базне енергије инсталисане снаге до 500 MW – изјавила је министарка рударства и енергетике Дубравка Ћедовић Хандановић.

Она је нагласила да сарадња са компанијом SOCAR потврђује снажно партнерство Србије и Азербејџана у области енергетике и отвара простор за нове заједничке пројекте од обостраног значаја.

– Темелј овако успешне сарадње две државе представљају изузетно добри и пријатељски односи председника Србије Александра Вучића и председника Азербејџана Илхама Алијева, који су дали снажан подстицај унапређењу укупних билатералних односа, а посебно сарадњи у

енергетском сектору – рекла је министарка Ћедовић Хандановић.

Документом су дефинисани кључни принципи за оснивање заједничког друштва ради развоја и реализације пројекта, као и главни комерцијални аспекти будуће сарадње.

– Овим пројектом ЕПС наставља трансформацију свог производног портфолија и јача капацитете за стабилно и поуздано снабдевање грађана и привреде електричном енергијом. Партнерство са SOCAR-ом омогућава нам да спојимо искуство и ресурсе како бисмо реализовали модеран енергетски објекат који ће допринети дугорочној одрживости електроенергетског система Србије – рекао је Душан Живковић након церемоније потписивања.

Гасно-турбинска електрана у Нишу је стратешки енергетски пројекат у оквиру сарадње Србије и Азербејџана за који су државе у фебруару ове године потписале споразум у присуству председника две државе.

P. E.

Почео са радом нови одлагач

Нови одлагач откривке капацитета 12 милиона кубних метара годишње, почео је са радом на најмлађем колубарском угљенокопу „Радљево“. Машина, тешка 1.550 тона и дугачка 125 метара, део је највеће инвестиције у рударску опрему у историји РБ „Колубара“, која ће унапредити производњу угља и дугорочну енергетску сигурност Србије.

Генерални директор „Електропривреде Србије“ Душан Живковић истакао је да пуштање у рад новог одлагача представља значајну прекретницу у реализацији најважнијег рударског инвестиционог пројекта, отварања копа „Радљево“ у пуном капацитету.

– Нова механизација ће омогућити ефикасније откопавање откривке и отварање нових резерви угља на заменском копу. Стварањем услова за дугорочну експлоатацију угља у „Радљево“ додатно ћемо ојачати сигурност снабдевања наших термоелектрана. Само од почетка године ЕПС је у унапређење производње угља овде у „Колубари“ уложио скоро

60 милиона евра. За потребе новог БТО система изграђена је траса за кретање машине, реализовани су сложени електромашински радови, спроведена функционална

испитивања и успостављена веза са диспечерским центром за управљање и надзор, чиме су обезбеђени услови за безбедан и поуздан рад – поручио је Живковић.

Пуштању у рад новог одлагача присуствовао је и помоћник министра рударства и енергетике за геологију и рударство Иван Јанковић, који је изјавио да је ова инвестиција део ширег плана развоја рударских капацитета ЕПС-а и обезбеђивања енергетске стабилности земље.

– Развој копа „Радљево“ један је од предуслова за очување стабилности производње угља, а тиме и електричне енергије у Србији. Укупна улагања у два БТО система за овај коп износе 180 милиона евра и када буду у пуном капацитету у раду омогућиће одлагање 16 до 19 милиона кубних метара откривке годишње. Циљ је да до краја године сви нови системи буду завршени – рекао је Јанковић.

У почетној фази нови одлагач биће ангажован са багерима „глодар 10“ и „глодар 900“, док се завршетак монтаже новог роторног багера, која је у финалној фази, очекује почетком јесени. Истовремено, на БТО систем је већ прикључено шест нових трачних транспортера, који представљају важан сегмент будућег рада.

Припреме за покрет

Након сложеног транспорта новог одлагача са монтажног плаца на радну локацију, који је реализован за само три дана, уследиле су финалне припреме за његово уклапање у рад Првог БТО система копа „Радљево“. Екипу смо посетили средином јуна, баш када је посао привођен крају, у моменту када су преостала још само фина подешавања, укључујући проверу функционисања оптичке мреже, односно везе са диспечерским центром за управљање и надзор.

– Након укључења, предвиђене су две недеље оптимизације, уз присуство извођача који ће пратити ситуацију и моћи да реагују уколико буде потребе. За очекивање је да се појаве неке ситне препреке, „дечје болести“, које ће се у ходу решавати. Стога су те две недеље предвиђене да се покажу слабе тачке уколико их има и да се оне отклоне, а након тога ће багер кренути са радом у пуном капацитету – рекао је Владимир Петковић, руководилац копа „Радљево“.

Предвиђено је да нови одлагач за сада ради са багером „глодар 10“, уз придруживање „глодара 900“, багера који је дошао са „Источног поља“. У претходном

периоду су запослени ова два копа завршили бројне послове припреме и транспорт овог багера до нове радне позиције. Та два багера ће заједно одлагати јаловину на нови одлагач.

– С обзиром на то да су справе које ће за сада радити уз нови одлагач мање, не очекујемо никакве проблеме, напротив, према његовим карактеристикама и капацитету – очекујемо добре резултате. У наредном периоду је планиран и долазак новог великог роторног багера на чело система, који ће радити у спреси са овим одлагачем, можемо очекивати пун капацитет и одличне производне резултате – сматра Петковић.

У међувремену, на Први систем је прикључено и шест нових трачних транспортера Б 2.000. Пуштени су у рад, али будући да је тренутни положај одлагалишта привремен, због саме технологије, неке транспортере повремено искључују. Очекује се да до краја године комплетан систем ради у пуном саставу и капацитету.

Транспорт одлагача је био веома сложен, али и до детаља испланиран.

– Морали смо да урадимо нову трасу, јер ништа одраније није могло да буде

искоришћено. Сопственим снагама обезбедили смо пут од монтажног плаца до локације иза управне зграде „Тамнава-Западног поља“, поред њихове „Припреме“, па даље преко транспортера СУ1 и старом кипом „Источног поља“ до радне локације. У нашој надлежности је био и сам транспорт новог одлагача од монтажног плаца до радне позиције. Оба посла су успешно изведена. Нови одлагач је за три дана транспортован уз пребацивања напајања, која су пропратни део процеса, тако да је посао обављен беспрекорно и веома смо задовољни јер је све протекло без проблема – истакао је Петковић.

Наш саговорник је нагласио да је електрослужба можда имала и највише обавеза јер су се на путањи багера нашли далеководи који су морали да буду спуштени да би багер могао да пређе. Овај посао је ефикасно обављен уз сарадњу са Елмонтом. Треба напоменути и да је планирана промена напајања током транспорта обављена кроз предвиђене тачке прикључења, тако да нису биле потребне веће количине додатног кабла и постављања ормана, већ је коришћен кабл одлагача.

Д. Марковић

■ Комисија за ризик и одрживост ЕПС-а обишла РБ „Колубара“

Чланови Надзорног одбора „Електропривреде Србије“ и Комисије за ризик и одрживост обишли су 22. јуна производне капацитете РБ „Колубара“, а фокус је био на површинском копу „Радљево“ и монтажном плацу у Каленићу, где се одвијају интензивни послови монтаже два БТО система.

– На терену смо се уверили у динамику имплементације инвестиционог програма, са посебним акцентом на увођење нових, савремених система за производњу угља. Са задовољством можемо да констатујемо да је највећи део овог посла у финалној фази. Завршетак радова на монтажи ове опреме и њено укључивање у производни процес кључни су за континуитет производње – истакао је Дејан Остојић, члан Надзорног одбора ЕПС-а и председник Комисије за ризик и одрживост.

Управљање квалитетом угља на „Радљево“ биће један од изазова јер се улази у нове експлоатационе зоне, те су чланови НО и Комисије указали да је неопходно максимално ангажовање на оптимизацији и логистици производње.

– Наше колеге које раде на терену имају одличне планове и иновативне идеје о томе како доћи до резултата, али потребно је времена да се комплетан систем прилагоди околностима и условима који се на терену стално мењају – нагласио је Остојић.

Монтажни плац на коме се завршавају багери и коп „Радљево“ обишли су и Хилде Бакен, члан Надзорног одбора и члан Комисије за ризик и одрживост, Љубо Маћић, члан Комисије за ризик и одрживост, Небојша Лапчевић, директор Сектора за управљање

ризиком, Дејан Јевтић, помоћник извршног директора за производњу угља и енергије и Слободан Вучетић, помоћник директора за производно-техничке послове огранка РБ „Колубара“.

Т. С.

„Зелени“ багер ускоро на „Радљево“

Приводи се крају монтажа роторног багера увезеног из Немачке за Други БТО систем површинског копа „Радљево“. Следе функционалне пробе на плацу и припрема справе за транспорт на коп

На монтажном плацу у Каленићу одавно видно доминира зелени багер који се уздигао попут челичне вишеспратнице од 35 метара. Са пројектованим капацитетом од 3.150 метара кубних на сат, тежине 1.655 тона, дужине 90 метара и ширине 20 метара багер се поносно раширио са свим скеланама и штицама које га окружују и подупиру, и делује да је освојио цео монтажни плац на коме се упоредо монтира још један – багер за Први радљевски БТО систем.

Рекло би се да овај импозантни роторни цин једва чека да крене пут копа, а како се ближи завршетак радова, нестрпљиви су и радници „Металове“ Монтаже. Главни извршиоци свих радова од 2023. вредно граде „Колубарину“ нову справу која ће, према плану, са одлагачем радити на Другом јаловинском систему површинског копа

Више од 500 тона опреме подигнуто на одлагачу

На монтажном плацу у Радљево радници Монтаже упоредо монтирају и одлагач капацитета 4.000 кубних метара на сат за исти производни систем.

– На немачком одлагачу монтиран је возни механизам од 150 тона, доњи строј од 130 тона, обртна платформа од 60 тона, стуб који је 60 тона, а током последњих десет дана још 150 тона челичне конструкције и опреме, и то 70 тона стреле контрагата, 40 тона пријемне стреле транспортера Т1, и 40 тона првог дела одложне стреле транспортера Т2. Одложна стрела се састоји из четири сегмента, ми смо подигли први. Преостаје нам да се монтирају колица контрагата, катарка и преостала три сегмента одложне стреле транспортера Т2, и да се и ту полако радови приводе крају. Рок за завршетак ће бити током јесени – рекао је Којовић.

„Радљево“, како би се подигао капацитет производње откритке и убрзало отварање угљеног слоја.

Како наводи Горан Којовић, руководилац оперативе у „Металовој“ Монтажи, на багеру увезеном из Немачке техничке ознаке SchRs 630/10x27 у току су завршни радови. Монтажа се приводи крају, али потребно је још стрпљења јер комплексност завршних послова захтева много времена, као и извршилаца.

– Сад нам следи доста „скривених“ радова, разноразних активности које нису тако видљиве, али су и те како битне. Кад се пусти напон на бубњу онда ћемо полако да намотамо сајле, да их фиксирамо на крајеве бубња, и када то урадимо онда нам је следећи корак да их затегнемо. Када се провуку сајле и скину помоћне затеге, онда иде операција ламеле. Оне иду са катарке на стрелу радног точка, и треба да направе троугао оптерећења. И то ћемо затегнути на одређену силу, а силу меримо преко хидроцилиндара који се налазе у посебном постројењу на багеру. Тиме ће бити завршени већи послови, тежи и високоризични, јер се све ради на великој висини, и уз помоћ више дизалица – појаснио је Којовић.

Упоредо са овим активностима, радници Монтаже ће на траци 2, на коју је монтиран пресип, поставити траку, и након вулканизације испитати како функционише. На стрели баласта уграђује се систем хидраулике и централног подмазивања, и поставља се цевовод од пумпи до потрошача.

Велики посао који претходи функционалним пробама ће бити и расклањање свих скелана око багера, као и његово детаљно чишћење и вагање. Када електрогрупа постави све трасе и у њих положи све каблове, приступа се демонтажи скелана на стрели баласта, што је, такође, један од већих послова који обухвата демонтажу висећих хоризонталних скелана које су 15 метара ширине и 36 метара дужине. Након тога следи растерећење монтажних подупирача багера што подразумева оптерећење сајли и затега (ламела) багера.

■ Испитивање исправности

– Затим нам предстоје функционалне пробе. То је можда и најужбудљивији део монтаже, јер смо сви нестрпљиви

Расклопљен, па склопљен

Овај багер свој радни век у Немачкој започео је 1985. године, а од 2014. није више био у функцији. Купљен је 2017, а „Металови“ стручњаци су на немачком тлу пратили његово демонтажу и паковање багера у деловима за транспорт до „Колубаре“. Од 2023. ова машина је у рукама металаца: радили су комплетну дефектажу, регенерацију опреме, али и замену свега што је било дотрајало. Рађене су и одређене техничке измене и препројектовање појединих склопова како би се справа модернизовала и прилагодила условима колубарских копова.

да видимо како ради наше дело. Прво се „одзвоњавају“ каблови у кабловским трасама да би се проверило да ли су правилно повезани потрошачи. Онда се пусти напон без оптерећења, тј. мотори се окрећу, али нису повезани са редукторима. Проверавамо да ли се мотори окрећу како треба у правом смеру, па се онда прикаче и повежу редуктори. Вулканизацијом траке 1 и траке 2 следи проба транспортера Т1 и Т2. Онда се испробава и радни точак, да се заврти, да се види какав је, јер је било доста реконструкције на њему – набројао је Којовић, додајући да је поред ових послова потребно да се уради замена кугличног ослонца, тако да ће се радити и задизање справе. Након уграђивања четири редуктора кружног потребно је и проверавање слике гажења зупчастог преноса.

На монтажном плацу у оквиру функционалних проба биће проверена и предвиђена висина копања багера од 27 метара, док ће дубина копања од десет метара бити испитана током извођења функционалних проба под оптерећењем на копу.

– Пробају се сви углови траке 2 у коју се пресипа материјал који багер ископава радним точком и преноси траком 1. Морам да покренемо багер на фремовима, да видимо да ли може „да швера“. Када се све то уради и наштелују граничници, онда се потписује протокол о пријему и багер се транспортује на место рада – истакао је Којовић.

■ Специјалисти за багере

Приликом наше посете радници Монтаже су уиграно и спретно радили на багеру. На висини преко 20 метара баратали су

Горан Којовић

алатом као да су на земљи, одакле се стиче погрешан утисак да се овај рударски титан склапа лако, попут лево коцкица. Међутим, посебна спретност, а и храброст је потребна за ове радове.

– Наши запослени су веома искусни, стручни, компатибилни, ослањајући се увек једни на друге. Они раде и оно што други не раде или избегавају, као што је рад на висини. Наши радници су савесни, то је наша предност, не морамо да их мотивишемо јер сви желимо да квалитетно завршимо монтажу због наше будућности, јер док багери копају, и угаљ се производи, имаћемо светла – напомиње Којовић, машински инжењер, који је своје богато искуство стекао током 29 година радног стажа у „Металу“, током којих је водио монтаже три нова багера за

колубарске копове и један вратио из „мртвих“, чувену „деветку“ након хаварије на Пољу „Д“. Сада га само још пет година дели до пензије.

Како наш саговорник подсећа, ревитализација багера и монтажа једно време су се одвијале отежано јер је погон Монтаже морао да одговори на захтеве копова, односно да се посвети ремонтима рударских справа. Погонска спремност рудника увек је била приоритет за Организациону целину „Метал“.

– На нашим коповима број машина које треба да се одржавају се знатно повећао, док се број радника из године у годину смањује. Много искусних мајстора је отишло у пензију, и све ово што се сада ради, ослања се на мали број људи који су заиста максимално посвећени и одлично знају свој посао. Од 121 запосленог у Монтажи, имамо од непосредних извршилаца 40 бравара монтера, десет заваривача и десет електромонтера. Ту су још и радници у транспорту, дизаличари, возачи, као и запослени у техничкој припреми. С нама ради и 45 запослених из ПРО ТЕНТ-а, и то су већином бравари монтери, заваривачи, електромонтери. Мајстор један не може ништа сам, увек неко мора да му помогне – рекао је наш саговорник, додајући да је за овај посао битно и добро проценити људе, јер није важно само њихово бројно стање, него њихове радне способности.

Велики подухват за памћење за ову уиграну Монтажину екипу био је када су током изградње немачког багера за само две недеље подигли око 300 тона челичних делова на машину чиме је била намонтирана целокупна носећа конструкција ове справе.

М. Павловић

Најупосленији багер Поља „Е“

Тракама „одлагача 1“ у мају одложено око милион кубика јаловине. На систему незамењивом у свим условима копања откривке, са одличним производним резултатима, данас одлажу чак четири багера

У десетој години рада Седми БТО систем Поља „Е“ наставља да доказује да се инвестирањем у модерну опрему омогућују не само бољи резултати већ и развој Рударског басена „Колубара“. Систем, пројектован по европским стандардима, од када је укључен у производњу 2016. године до данас показао се као незамењив у свим условима копања јаловине. Озбиљни капацитети „глодара 2“ и „одлагача 1“, уз модеран систем трачних транспортера, искоришћени су до максимума, тако да данас преко овог система јаловину одлажу чак четири багера.

– Сви ови фактори наш „одлагач 1“ чине и најупосленијим багером Поља „Е“, преко

кога је у мају одложено око милион кубика откривке. Када се посматра тај резултат, треба имати у виду и чињеницу да смо, због радова на страни одлагача и продужетака због уклапања трака БТС система који нам се придружио у мају, имали шест дана планираног застоја. Биланс је резултат огромног труда и добре организације, јер је за систем велики изазов ускладити капацитете „глодара 3“, „глодара 6“, нашег „глодара 2“ са новопридошлим „глодаром 8“ – објашњава Иван Пантелић, руководилац Седмог БТО система.

У ланцу транспорта посебно је оптерећен транспортер 1.1, односно везна трака, јер се на том месту укрштају траке свих који одлажу на овај систем. Основна потешкоћа је то што се ради са различитим материјалима, што компликује усмеравање трака. Наиме, на овом систему се регулација протока одређеног материјала обавља уз помоћ клапни, па машинска служба мора често да штелује траке и прилагођава их за сваки материјал појединачно.

– Наши транспортери су без рукавалаца. Тај аспект модернизације помаже, али на шест трака увек има неког посла. Оно што је добро јесте да су људи овде посвећени, млади су и агилни, што нас и држи – наглашава Пантелић.

Симбол модерног рударства

Седми БТО систем 2016. године укључен је у производњу Поља „Ц“. Са „глодаром 2“, „одлагачем 1“, четири трачна транспортера и савременим диспечарским центром била је то најмодернија рударска опрема, пристигла као део реализације првог „зеленог пројекта“ у „Електропривреди Србије“.

Роторни багер „глодар 2“ био је најсавременији багер који је тржиште у том тренутку нудило. Тежак више од 3.000 тона, капацитета 6.600 кубних метара на сат. Висине око 40 метара, а укупне дужине чак 174 метра. Одлагач има капацитет 8.800 кубних метара на сат. Системом трачних транспортера дужине око пет километара протеже се трака ширине 2.000 милиметара. Помоћу софтвера уграђеног у централни рачунар могуће је у сваком тренутку пратити целокупан рад багера. Све потенцијалне проблеме и сигнале упозорења могуће је прочитати на неколико екрана постављених у кабинама багеристе, тракисте и просторији где се налази контролни електронски центар.

Током десет година рада Седми БТО систем остварио је изузетне производне резултате. У септембру 2022. остварио је производњу од 1.759.679 кубних метара, што је највећа производња јаловине у историји система.

Иван Пантилић

Жељко Турђевић

Немања Петровић, машински инжењер у оперативи на Седмом систему, такође ставља акценат на проблематику узроковану одлагањем четири багера. И он каже да због разноликог материјала траке „тешко ходају“. Специфичан утовар такође тражи повећану будност, ролне су оптерећене и потребно је константно и темељно одржавање.

– На срећу, недавно смо добили појачање – придружило нам се неколико радника са прикључених система. Још увек су у процесу обуке, пошто је рад на нашим транспортерима потпуно другачији у односу на све старе. Већ је поменуто да штеловање трака није класично, преко ролни, јер се све штелује утоваром на повратној станици, регулацијом саме клапне, што је за новопридошле браваре велика промена. Трудимо се да их уведемо у посао, неки брже напредују, неки спорије, али свакако су нам драгоценци. Све решавамо у ходу, углавном кроз сервисе и дајемо све од себе да време рада буде што дуже, а застоја што краће – истакао је Петровић, уз опаску да је повећање капацитета очигледно.

Сви придружени системи имају своје машинско одржавање до тачке укључења на Седми БТО систем, који сопственим снагама одржава део од „глодара 2“ до „одлагача 1“. Петровић је похвалио сарадњу са колегама задуженим за овај „ресор“, за коју каже да је веома коректна.

У време паузе разговарали смо са Жељком Турђевићем, багеристом „одлагача 1“. Рачунајући бенефицирани радни стаж, он овај посао обавља 35 година. Занат је пекао на разним одлагачима – и као тракиста и као багериста. Уколико се рачунају и замене, прошао је скоро све одлагаче Поља „Е“.

– Као што се зна, посаду одлагача чине тракиста, бравар, електричар, багериста, помоћни радник и надзорник. То је број људи који су потребни да би могло да се функционише. И због саме технологије, на овом је посебно захтевно радити. Три-четири врсте материјала, од којих су многи заводњени, па малтене у сваком тренутку имаш по два багера који копају баш такав. Тешко је држати стабилност кипе, па је и

технологија кипања изузетно захтевна и сложена. Будност током рада мора бити максимална, јер се деси да у маси материјала прође и камен, па трака мора хитно да се заустави – тврди Турђевић и каже да овде строге поделе посла не важе, када је густо све снаге се морају ставити на располагање.

Багериста нам је скренуо пажњу и на то да се на рад доста одражавају метеоролошки услови, посебно на превоз, јер су „последња станица“.

Ђорђа Николића, бравара на тракама који је међу колегама познат по надимку Тито, зауставили смо само накратко, док је журио у обилазак. А баш смо желели да разговарамо са њим, јер нам је скренута пажња да је сјајан радник.

– Сад тренутно, док је температура пријатна, овде је добро. Када осцилирају временски услови, тада се дешавају највећа просипања, затрпавања, односно наши

машински проблеми. Ролне отказују, а све је велико, тешко, ништа не можеш да урадиш без машина. Сналазимо се да би све увек функционисало. Мало је лакше сад кад су нам дошли на испомоћ бравари са осталих система. Ипак, без машина је понекад немогуће, јер наша једна ролна има 100 килограма – скоро у трку нам је рекао Тито.

Иван Миловановић, бравар за „одлагач 1“, имао је за нас мало више времена. Подсетио нас је да је ова справа један од највећих одлагача у „Колубари“.

– Ово је посебан багер, тежак 1.760 тона. Наше траке су ширине 2.000 и 2.200 милиметара, трака 1 и трака 2 од транспортера 1.4, такозване прихватне траке су од 2.200 милиметара, раде брзином од 4,5 метара по секунди, док је трака 3 ширине 2.000 милиметара и креће се 5,5 метара по секунди. Она је одложна, убрзана и сужена, боље извлачи зато што стоји на сајли – објаснио је Миловановић.

Што се капацитета тиче, каже да се он регулише, али да се траке ипак понекад препуне.

– Од првог дана радим посао бравара, овде сам преко десет година, и добро се боримо за сада. Када се овај систем покреће – креће се од одлагача, што значи да када ми станемо, и они су стали сви. У ланцу производње то је велики и стални притисак на нас. Олакшава нам донекле модерна технологија јер станица мери проток траке и одмах нам јавља уколико је успорила, па можемо да реагујемо. На Седмом систему је лепо решено и питање брисача. Нису као на старијим системима где трају по неколико дана, овде трају и те како – рекао нам је Миловановић.

Д. Марковић

/// Фото: Немања Петровић

Најзахтевнији послови, али и велика колегијалност у екипи која ради у свим КОПОВСКИМ УСЛОВИМА

На западнотамнавском угљенокопу приводе се крају ремонтни радови на багерима угљених система, а док су машине заустављене, за раднике Службе припремних радова нема стајања ни предаха. Ова екипа сваки дан је ангажована на неколико фронтита, јер сваки застој на системима користе да среде транспортере и осталу опрему која је потребна за функционисање.

Запослени ове службе свакодневно одржавају више од 30 километара транспортера који се протежу по овом копу на три јаловинска и четири угљена система, на површини од око 21 квадратни километар. Реч је о огромном броју понтона, међупонтона, шина... Све је комплексно и обимно, а то је само један део њиховог посла.

■ Од добре припреме све почиње

Приликом наше посете једна екипа на Првој линији угља радила је подштовавање код погонске станице У2, док је друга екипа враћала шине на место преласка багера преко траке. Чим су завршили, рад су наставили на транспортеру У4.

– Прекрјуче је рађено померање транспортера У2, где је станица померена 80 метара, а повратна станица око 35 метара. Данас користимо паузу у раду багера да извршимо корекције на самој траци, нивелацију чланака, да би трака имала што бољи ход и како би багер остварио веће капацитете и већу производњу – упознао нас

је са ситуацијом на терену шеф ове службе Саша Марковић.

– Наш спектар задужења је широк и разноврстан. У свакодневне послове нам спадају померања трачних транспортера на копу. Радимо продужетке, скраћивања, као и одржавање свих транспортера током редовног рада. Да би Први систем и „глодар 2000“ несметано радили, чистимо кровину терена, што подразумева сечу шума и

Припрема као рударски изазов

Рударски инжењер Саша Марковић из Лазареваца за 16 година радног стажа на овом копу стекао је богато искуство. Радио је у Служби припреме, као рударски инжењер у оперативи, шеф смене, шеф Прве и Друге угљене линије, шеф Првог јаловинског система, био је ангажован на пословима испумпавања воде и санације копа након мајских поплава 2014, а последњу годину је шеф ове службе. – Значајно ми је претходно искуство са система јер сад тачно знам шта треба да отклоним на транспортерима да би системи радили како треба, да нема проблема, да би рад био континуиран. Такође, од великог значаја ми је и искуство главних пословођа ове службе. Од њих учим много, они су прекаљени радници, мајстори. Овде се стално учи нешто ново и никад није досадно. Време доста брзо пролази. Динамично је и систем је такав да тражи 24-часовну посвећеност, па телефон често звони и након радног времена – каже Марковић.

Тамо где ј

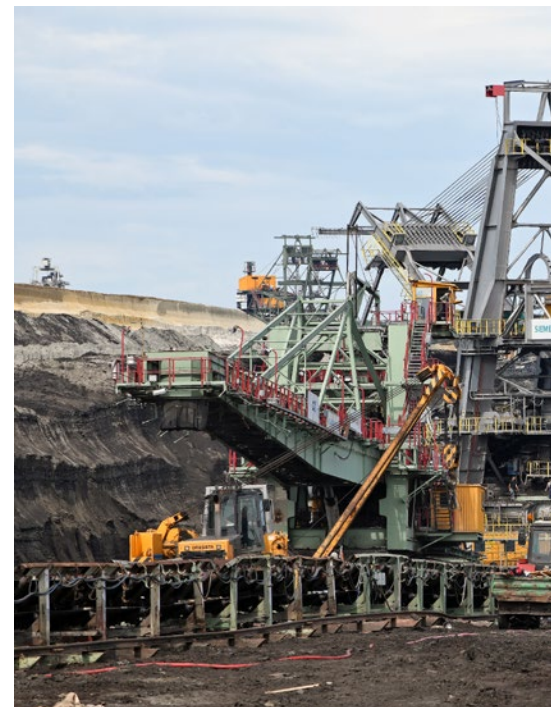
рушење објеката. Трудимо се да тај терен буде у потпуности чист да би багер могао да напредује по технологији која је задата. Наша обавеза је и да направимо потребан број шлипера и дрвених прагова за ремонт. У оквиру службе поседујемо и стругару у којој производимо све што треба за коп – набројао је Марковић.

■ Пуно посла, а мало људи

Се се ради на терену, под отвореним небом и послови су обимни и тешки. Ипак, прави изазов је организација посла и захваљујући великом пожртвовању радника производња угља несметано се одвија.

– „Тамнава-Западно поље“ производи више од 50 одсто колубарског угља, знатно је већи коп него раније, има више транспортера који су дужи, а технологија рада откопавања на системима је компликованија јер се зашло у неповољнији и комплекснији део лежишта. Зато су и „рукања“ на трачним транспортерима на системима чешћа и технолошки врло захтевнија него раније. А само двадесетак радника распоређених у две групе извршавају све набројане акције на терену. Имамо раднике у стругари, алатничаре, возаче трактора – истакао је шеф службе, додајући да су многи овде остали цео радни век, док има и оних који се не задржавају дуго, па им је ово својеврсна полазна станица. Ипак, искуство у Припреми је основ за даљи рад на копу, а и прилика да се добро упознају сви системи.

Да се много физички ради и пешачи уверили смо се на лицу места. Запослени су у сменама од по 12 сати, а на копу сваки

је најтеже

проблем мора да се отклони одмах да производња не би трпела, па неретко целу смену проведу на ногама радећи на више локација. Зато ови радници морају да буду физички способни, а године обично нису мерило за то, у служби најстарији има 54, а најмлађи 23 године.

■ „Маре, ближе бубњу, тамо!“

Један од најмлађих, али и способнијих и упорнијих радника је двадесетчетворогодишњи Марко Ђурић из Лајковца, радник ПРО ТЕНТ-а, кога смо затекли за воланом трактора с приколицом.

– Пет година сам овде. Сваки посао је напоран, али навикао сам се. Сад сам тракториста и трудим се да помогнем екипи

Стално на опрезу

Главни рударски пословођа Драган Косанић, из Стубленице, има 36 година радног стажа, у Припреми ради последњих 19 и за непуне четири године иде у пензију. Подсећа да је њихов највећи изазов заправо безбедност радника.

– Овде су људи који су обично најниже стручне спреме, а обављају заиста захтевне послове. Срећом, сад су се неки системи модернизовали, па постоје самоходни транспортери, некад је било много вуча булдожера на сајлама. Веома је битно водити рачуна о безбедности и овде се радници уче читав свој радни век. Посао је једноставан, али захтева строге мере безбедности и зато нам је најбитније да се сви живи и здрави после посла врате кући – напомиње Косанић.

што год више могу. Имамо четири трактора, они су нам неопходни, велики део посла нам баш трактори одрађују, за превоз терета, грађе, боца, сајли, алата... – рекао нам је Ђурић померајући машину да би колеге утоварили шине.

Преостала тројица су на јунском јаком сунцу, клечећи у прашини, радили испод транспортера. Издалека се видело да се одлично слажу и да им је стало да посао ураде како треба. Брујало је на све стране, запињао је и булдожер „Помоћне механизације“ који је тај дан помагао овој екипи.

– Е, овај ће да понесе шину горе, ми скупљамо алат и идемо на У4 да кренемо с послом док не удари киша – довикнуо је колеги Зоран Марковић, пословођа припремних радова из Барошевца, који је био део екипе која је постављала шине на месту преласка багера.

Зоран припада генерацији искусних мајстора. У „Колубари“ ради 40 година, почео је као тракиста „глодара 1“ на некадашњем „Тамнава-Источном пољу“, а из Припреме ће отићи у пензију.

– Напоран је посао, али подношљивије је кад је лепо време као сад. На терену смо под ведрим небом сваки дан. Кад крену киша, ветар, снег – ми немамо где да се склонимо док се посао не заврши. А некад радимо док се не смркне. Без обзира на временске услове ми гурамо као да је време идеално да би се посао завршио у планираним роковима. Потребни су нам квалификовани радници од којих можемо да направимо мајсторе за нове генерације, јер ми одосмо за коју годину у

пензију – рекао је Зоран Марковић, посебно истичући мајсторско умеће млађих колега Ненада Марковића и Марка Лесендрића.

Трећи Марковић у овој екипи је предрадник у припремним радовима Ненад, за кога колеге кажу да је изузетан радник и један од носилаца свих послова. Као радник ПРО ТЕНТ-а у „Колубари“ ради најтеже послове већ осам година.

– Јесте напорно, али кроз рад се човек навикне на све и прихвати. Овај посао је веома одговоран, подразумева тежак физички рад у ризичним условима јер радимо уз машине. Најгоре је што зависимо од неба, кад су лоши временски услови и нама је лоше, а кад је лепо време, посао лети. Али све је ово тимски рад, један човек не може ништа сам. И ту сви налазимо мотивацију. Кад имамо тежак посао, најбитније је с ким се ради, а ови људи су одлични. Није ми битно колико је напорно, ту смо да заједно све завршимо – искрен је тридесетосмогодишњи Ненад из Лазаревца, који након напорног дана на копу у својим пластеницима производи, како његове колеге тврде, најбољи парадајз у околини.

М. Павловић

Шала нас је одржала

Драгана Бркића из Ратковца, главног рударског пословођу ове службе, пет година рада дели до звања пензионера, а својим одговорима нас је подсетио да је за сваки посао најбитнији позитиван став и да буде шале напретек.

– Радите у свим временским приликама. Кад вам је најтеже?

– Па, око један сат сваки дан!

– Где изналазите снагу да „изгурате“ дан?

– Па, ево, јутрос смо за доручак имали неког роштиља што је остао од јуче – снага на уста улази!

■ Марко Лесендрић, Саша Марковић, Зоран Марковић, Ненад Марковић и Марко Ђурић

Обављен најважнији овогодишњи задатак

Свеобухватна санација сипке Г1, имплементација нових софтверских решења, уградња тип-топ брисача и калибрација онлајн анализатора гарантују стабилност система

Велики инвестициони годишњи ремонт на системима Дробилане унутар Рударског басена „Колубара“, који је започео током маја, успешно је приведен крају. Након интензивних машинских и електромонтажних послова, систем је крајем маја прошао кроз све фазе пробног рада под оптерећењем да би се почетком јуна, након завршених ремоната на копу „Тамнава-Западно поље“, вратио у режим пуног капацитета производње.

Најобимнији и технички најзахтевнији радови изведени су на објекту 1. Фокус машинске службе и монтера био је усмерен на сипку Г1.

– Објекат је сада у потпуности механички поуздан – навео је Дарко Џаферовић, шеф смене на Дробилани.

Поред ове санације, извршена је комплетна замена унутрашњих облога на пријемним бункерима.

Паралелно је обављен и стандардни ремонт екстрактора пријемних бункера, као и екстрактора задуженог за транспорт материјала из бункера 4 према линији за одлагање на нову и стару депонију.

У објекту 3 спроведен је високо интензивни третман на дробилицама. Радови су обухватили репарацију ротора, замену ударних чекића, као и комплексну санацију бетонских темеља дробилица које трпе изузетно високе динамичке вибрације током процеса уситњавања материјала.

Машинска служба је реализовала комплетну замену сипке Х2 на објекту 4, након што је прошле године замењена сипка Х3. На утоварним бункерима (од броја 6 до броја 9) завршена је замена оштећених и уградња недостајућих облога.

– Што се тиче депонијске машине, екипа монтаже је успешно завршила замену штелова транспорта. Посебно важан подухват на депонијској машини је демонтажа старих и постављање два потпуно нова редуктора, чиме је значајно подигнута њена погонска поузданост – рекао је Џаферовић и додао да су у склопу истог система замењене траке које се налазе на линији депонијске машине.

Детаљ из погона

Након завршетка машинских радова, комплетан погон преузела је електрослужба. Поред полагања 730 метара новог командног кабла на траци Т17, инжењери и програмери електрослужбе извршили су кључне измене и оптимизацију софтверског алгоритма у микроконтролерима који управљају аутоматизованим радом Дробилане.

Упоредо са радовима на машинским постројењима, Служба хомогенизације спровела је виталне радове на системима за праћење квалитета угља. Извршени су комплетан сервис и припрема онлајн анализатора на кључним транспортним тракама Т8 и Т9. Ови софистицирани уређаји лоцирани су на стратешким тачкама копа и прате токове угља од самих багера до утовара преко транспортера до линије одлагања и депонијске машине.

На три роторна багера извршена је комплетна замена кућишта и пратећих компоненти анализатора. Одмах по покретању пробног рада отпочело је узимање узорка директно са утоварних места, чиме су успешно спроведене калибрација и формирана прецизна калибрациона крива.

Помоћ тимова из ТЕНТ-а

У реализацији овогодишњег ремонта значајну улогу имали су и тимови из ТЕНТ-а, који су урадили санацију виталних шинских колосека и темељно уређење простора око и испод самог објекта утоварних места Дробилане.

прилагођена тренутним карактеристикама угљеног слоја.

– Багер одлагач и два багера узимача на новој депонији користе такозвану Страта методу. Одлагач наноси угаљ по хоризонталним слојевима у једној равни, док га узимач сече под сасвим другим углом. Овај процес обезбеђује хомогенизацију материјала. То је од великог значаја за термоелектране јер стабилан квалитет угља елиминише потребу за подршком течних горива – подсетио је Милија Стојановић, помоћник управника за хомогенизацију.

Након што је пробни рад потврдио функционалност свих новоуграђених компоненти, старт на тамнавским коповима у првим данима јуна означио је успешан завршетак једног од најважнијих техничких задатака ове године.

Т. Крупниковић

Тип-топ систем

Према речима Дарка Џаферовића, значајан технолошки искорак током овогодишњег инвестиционог ремонта направљен је на линији узимања, тачније на транспортеру траке Т17. Уместо досадашњих конвенционалних решења, монтиран је савремени такозвани тип-топ брисач. Његовом применом ће се драстично смањити просипање ситне фракције угља и редуковати време потребно за ручно чишћење, а самим тим продужити век трајања саме траке.

Мајстори који раде у сенци

Бравари, столари, водоинсталатери, стругари деценијама из својих радионица дају свој допринос рударском систему

Грађевинска група у Јунковцу, коју током летњег периода чине 42 запослена, а током зиме око 60, обавља широк спектар мајсторских послова – од столарских, браварских и водоинсталатерских преко тапетарских и стаклорезачких до одржавања објеката, контејнера и радних простора на коповима. Њихов делокруг рада последњих година значајно је проширен, па осим Поља „Е“ сада брину и о објектима на коповима „Тамнава-Западно поље“, Поље „Г“ и „Радљево“, као и у другим радним целинама.

Према речима пословође Слободана Станимировића, обим посла ове групе данас је знатно већи него пре десетак година, посебно након што су преузели део задужења некадашње сличне групе у оквиру „Тамнава-Западног поља“.

– Уз поменуте столарску, браварску, водоинсталатерску, тапетарску и стаклорезачку радионицу, овде имамо и механичара за поправку тримера, тестера и стругара. Бавимо се одржавањем грађевинских објеката на свим коповима, а наши људи учествују и у инвестиционим оправкама багера и система. Сређујемо кабине тракиста, багериста и друге радне просторе – набраја Станимировић.

У стругари се израђују дрвена грађа, прагови и други елементи неопходни за

функционисање система, а запослени наглашавају да имају веома лепу сарадњу са електро и машинском службом.

– Трудимо се да једни другима изађемо у сусрет како би посао био завршен што брже и квалитетније – додаје Станимировић.

Да се темпо рада током година значајно променио, потврђује и Миладин Стевановић, предрадник за машинско одржавање.

– Пратимо све инвестиционе поправке. Некада су ремонти завршавани у новембру, а поједини системи покретани тек у фебруару. Данас практично нема застоја, ради се свих 12 месеци. Посла има много, а недостатак радне снаге представља изазов са којим се свакодневно суочавамо – навео је Стевановић.

Посебно место у оквиру Грађевинске групе заузима столарска радионица, у којој се израђују и поправљају бројни елементи потребни за функционисање рударског система. Дугогодишњи столар Милош Максимовић, који иза себе има 22 године радног стажа, истиче да је за квалитетан производ важна вештина, али и добра организација посла.

– Када је посао добро организован и када имамо сав потребан материјал, за израду једне клупе, потребна су нам око два сата. Наравно, све зависи од сложености захтева, али циљ је увек исти – да сваки производ буде квалитетно урађен. Добро се слажемо и увек смо спремни да помогнемо једни другима – истакао је Максимовић, додајући да су управо та слога и тимски рад најзначајнији за добар резултат.

Иако рад Грађевинске групе није толико уочљив, резултати су свакодневно примећени на коповима, у радионицама, у контејнерима и у објектима у којима бораве и раде запослени. Зато је она важан део ланца одржавања без којег би функционисање сложеног рударског система било незамисливо.

Ј. Пакић

Пет деценија

Група у Јунковцу постоји импресивних пет деценија. Почетком деведесетих година премештена је на ову локацију са Јужног крила Поља „Д“. За све те године кроз њу су прошли бројни мајстори различитих профила и занимања, захваљујући чијем доприносу су одржавани објекти, опрема и радни простори неопходни за несметано одвијање производног процеса.

Ка одрживом развоју

Постављена основа за наставак сарадње и размену искустава на плану економичне потрошње енергије

Представници Управе „Електропривреде Србије“ и Привредне коморе Србије крајем маја били су у службеној посети колегама из „Колубаре“ и том приликом се разговарало о потрошњи енергије у Рударском басену, као и примени мера енергетске ефикасности. Посета је оцењена као успешна и конструктивна уз високу размену информација, знања и пракси у области енергетског менаџмента са посебним акцентом на унапређење енергетске ефикасности.

Након састанка у Пословодном одбору „Колубаре“, где су стекли додатни увид

Два смера

Одељење за енергетску ефикасност основано је у октобру 2025. године, како би се унапредило управљање енергијом, повећала енергетска ефикасност и развијали пројекти из области обновљивих извора енергије. Кључне области рада су уштеда енергије и производња електричне енергије из обновљивих извора. Део активности је уношење података у СЕМИС, базу о потрошњи енергената којом управља Министарство рударства и енергетике, што је био један од повода посете. Одељење планира постављање соларних панела на пет локација, тј. на крововима пословних објеката и паркинг-просторима у погонима који испуњавају услове. Запослени прате примену и контролу спровођења захтева стандарда ISO 50001 кроз интерне и екстерне провере и спроводе бројне друге активности које јачају енергетску сигурност.

На видиковцу „Западно поље“

у историју, сложеност и значај лигнитског басена за електроенергетски систем Србије, гости су обишли више локација у организационим целинама „Метал“, „Прерада“ и „Површински копови“ са „Помоћном механизацијом“. „Колубару“ су у име Управе ЕПС-а обишли Александра Стевановић Дражић, шеф Службе за енергетску ефикасност у производњи енергије, и Славица Стојиљковић, водећи инжењер за енергетску ефикасност у производњи енергије, а у име Привредне коморе Србије виши саветници у Удружењу за енергетику и рударство Антонела Солујић и Миљан Вилимоновић. Обилазак производних капацитета водио је Милош Тошанић, шеф Одељења за енергетску ефикасност РБ „Колубара“.

– Сарадња и размена искустава од изузетног су значаја за унапређење

Радници, пре свега

Угаљ, машине, енергија... То јесте важно, али највеће вредности „Колубаре“ су њени радници. Басен без њих не би био оно што јесте – нагласио је Тошанић.

енергетске ефикасности и примену савремених решења у области управљања енергијом са посебним акцентом на обновљиве изворе енергије, који треба да буду правац будућег развоја као допуна постојећим капацитетима заснованим на угљу у циљу очувања енергетске сигурности – навео је Тошанић и додао да су колеге из ЕПС-а и ПКС-а биле импресиониране капацитетима „Колубаре“, обимом механизације и организацијом рада.

Било да је реч о посети Ауто-гаражи Рудовци, Водоводу Медошевац, површинским коповима Поље „Е“ и „Тамнава-Западно поље“, Диспечерском центру „Радљево-Север“ или проласцима поред монтажних плаца у Вреоцима, Дробилане, Црпне станице Кладница и других пунктова, свака тачка донела је повод за разговор о

побољшању домаћинског односа према ресурсима.

Гости су информисани о „Прерадиној“ Топлани, која поред производње паре за сушење угља греје Лазаревац, тј. око 600.000 квадрата, што је један од већих бенефита копања угља. Сазнали су колико горива троши булдожер средње снаге по израђеном ауто-сату и како услови експлоатације утичу на потрошњу енергије потребне за откопавање. Тема разговора била је и биолошка рекултивација као могући одговор на питање будућности рударског краја по затварању копова. Рационалном односу припадају и савесно коришћење расвете и клима-уређаја и замена старе столарије. Сви кораци, па и ситни, заједно воде ка једном годишњем проценту уштеде као обавезним циљем.

М. Караџић

■ Обавештење за запослене

Делотворнији рад

Одељење осигурања у Рударском басену „Колубара“ обавештава све запослене да у циљу ефикасније реализације процеса послова осигурања убудуће сву пословну кореспонденцију усмеравају на званичну имејл адресу одељења – osiguranje.rbk@eps.rs.

Радно искуство и другарство су највредније што носимо са собом. Неупоредиво је боље када све научно примењујемо у пракси. Брже схватамо, лакше повезујемо и процењујемо

Осамнаестогодишња Милена Јанковић, једно од заштитних лица пројекта Дуалног образовања у Србији, проглашена је ђаком генерације у Средњој школи „17. септембар“ из Лајковца и тиме постала прва девојка која је у овој школи од оснивања образовног профила Бравар заваривач понела угледну титулу.

– Признање показује да се труд и страст увек исплате, без обзира на предрасуде које прате „мушка“ занимања. За мене је ово велика част и мотив да наставим даље – износи прве утиске матуранткиња Милена Јанковић уз захвалност професорима и другарима на вери и подршци.

На последњем фото-конкурсу за промоцију дуалног образовања Милена и њене другарице из одељења Марија Миловановић и Анђела Мијаиловић су, као примери успешне праксе, изабране за заштитна лица. Њихово одељење се током другог и трећег разреда у реалним радним условима „Металовог“ погона Елмонт припремало за будући посао. Оне су део групе од педесетак ђака школа из Лајковца и Аранђеловца који су се у школској 2025/26. години на неколико локација у Рударском басену „Колубара“ оспособљавали за различита производна занимања. Данас, на крају једне образовне и животне фазе, Милена учење кроз рад доживљава као драгоцену искуство. И препоручује га.

Одлична генерација

Дуално образовање комбинује теоријску наставу и рад код послодавца под вођством и надзором лиценцираних инструктора. Пројекат је у „Колубари“ почео 2019. године уписом прве генерације. Ученици месечно добијају новчану надокнаду дефинисану законом. Сарадњом привреде и просвете компаније запошљавају обучен кадар, школе унапређују наставу, а ученици се боље позиционирају на тржишту рада.

– Много је добре деце кроз дуално образовање научило занат, али ова генерација из Лајковца заиста је једна од најбољих. Изградиле су одличну подлогу. Поносан сам на њих. Какав год следећи корак да направе, све ће бити лаганије – сумира утиске инструктор Урошевић.

Раст кроз рад

Милена Јанковић

Марија, Милена и Анђела

Нашу саговорницу и њено одељење професори „17. септембра“ су током првог разреда припремили за долазак у „Метал“. Савладали су основне машинске операције попут мерења, резања или бушења. Пратећи предмети давали су неопходну потпору. Иако је први сусрет с огромном и бучном халом био чудан, брзо су се опустили и осетили да су их радници истински прихватили. Младалачка енергија и деценије искуства увезали су књигу и рад, теорију и праксу. Уз Дејана Урошевића, инструктора дуалног образовања, научили су шта су вар, корен и квалитет вара и све друге сегменте посла једног бравара заваривача. Суштински, данас су комплетни мајстори.

– Научили смо да брусимо, варимо, савладали браварске и заваривачке послове, од алата и машина видели све што нисмо раније. Радно искуство и другарство су највредније што носимо са собом Неупоредиво је боље када све научно примењујемо у пракси. Брже схватамо, лакше повезујемо и процењујемо – објашњава Милена Јанковић уз напомену да се не може занемарити и новчана надокнада коју су за рад добили.

Матуранти за инструктора Урошевића имају само најлепше речи. На њима близак начин, често шалећи се, без штедне је преносио све што зна. Ћаци су задовољни и третманом у „Металу“.

– Учили су нас да будемо добри људи и поштујемо једни друге. Неко је бољи у једној врсти заваривања, неко у другој, али су од тога знатно важније људске вредности – закључује Милена Јанковић, додајући да планира наставак школовања.

М. Караџић

Опипљива знања

Милован Васиљевић, професор практичне наставе у лајковачкој школи, сарадњу са „Колубаром“ описује као веома успешну и захваљује свима – од инструктора и мајстора до сарадника из људских ресурса.

– Извели смо генерацију матураната који су способни да у „Колубари“ или на неком другом месту обављају најсложеније послове. И убудуће заједно треба да преносимо опипљива знања која се лако примењују у производним капацитетима. Ако не буде тако, све је узалуд, колико год нека друга занимања модерно или примамљиво звучала. Дуално образовање свугде у свету даје добре резултате. И наше друштво треба да има корист од тога. Мислим да смо на правом путу – закључује професор Васиљевић.

Допуњујуће стварности

Завичајну периодику, с листом „Колубара” као стожером, корисници посетили више од милион пута. Предстоје редизајн сајта и друге активности у области дигитализације

Јасмина Иванковић

Уз мноштво ситних дигиталних корака, Библиотека „Димитрије Туцовић” је од 2015. до 2025. године реализовала четири велика дигитална пројекта – дигитализација завичајне грађе, водич „Дигитални Лазаревац”, интерактивни дисплеј и виртуелна шетња Спомен-костурницом. Придруживањем ових активности класичном раду корисницима су понуђене услуге у виртуелној сфери. Ове видове модернизације библиотекама из Србије и окружења на 28. семинару и стручном скупу „Дигитални ресурси јавних библиотека”, конференцији која је недавно одржана на Златибору, представила је Јасмина Иванковић, директорка Библиотеке „Димитрије Туцовић”.

Од 2015. године дигитализовани су локални листови и неколико монографија. По обиму и значају централно место у завичајној периодци

заузима „Колубара”, интерно гласило Рударског басена „Колубара”, које је од првог броја 1960. године до данас једини редовни хроничар раста лигнитског басена и развоја Лазареваца.

– Истраживачи завичаја углавном полазе од завичајне периодике, а често је за своје радове користе матуранти и студенти. Те периодичне публикације су истовремено емотивни подсетници на живот и прошлост Лазареваца и околине, често и на личне породичне историје. За нас у култури и образовању то је непресушан извор информација – објаснила

је директорка и истакла да је периодика имала више од милион посета.

Као и у случају завичајне грађе, под покровитељством Министарства културе реализован је „Дигитални Лазаревац”, мултимедијални водич кроз месно историјско, културно и споменичко наслеђе. На улазу у библиотеку постављен је информативни пулт с могућношћу претраживања електронског каталога и прегледа других садржаја. Четврта је „Виртуелна реалност у библиотеци”, пројекат који уз ви-ар наочаре и апликацију путем проширене реалности нуди

виртуелну шетњу Спомен-костурницом и јавни час историје. Првенствено је намењен основцима и средњошколцима који обрађују Колубарску битку.

– Наша библиотека је мала, припадамо библиотекама четврте категорије, али је управо окупљање на Златибору показало да нема великих и малих установа. Свако има своју мисију и свој пут развоја. Дигитализујемо се, пратимо колеге и дешавања у култури уопште како бисмо применили оно што је за нашу средину најприхватљивије – указује директорка Иванковић.

Континуирана, планирана и системски организована дигитализација помаже им да млађој популацији приступе у складу са актуелним тренутком. У томе су им најкориснија искуства колега из Зворника и Винковаца.

– Књижевност, уметност и наука су са модерним технологијама само на добитку. Наравно, уколико се ти алати користе добронамерно. У сваком истраживачком раду библиотека је полазиште. Ако дигиталним путем преузимамо информације, морамо водити рачуна одакле су. Дигитализација је неминовна, она знатно олакшава процесе и важно је да млади знају за националне портале с провереним информацијама – нагласила је Јасмина Иванковић.

Пред библиотекама је још много посла и због тога редовно учествују на конкурсима за дигитализацију и библиотечку делатност. Очекују да ове године буду опредељена средства за пројекат холограмског приказа личности из завичајне историје. Такође, предстоји им редизајн сајта, што ће унапредити приступ базама и дигиталним садржајима установа културе Републике Србије на националним доменима.

М. Караџић

Кутак за слепа и слабовида лица

Библиотека је крајем маја од Представништва Републике Српске у Србији добила вредан дар – 300 књига издавача из Републике Српске. Донација је обогатила фонд насловима из књижевности, историографије, библиотекарства и других области. Дародавци су понудили да на поклон донесу библиотеку за слепа и слабовида лица, што ће омогућити да се за њих формира посебан кутак.

ЗАВИЧАЈНА ПЕРИДИКА

КОЛУБОЦА

ЕНЕРГИЈА ЕПС КОЛУБАРА

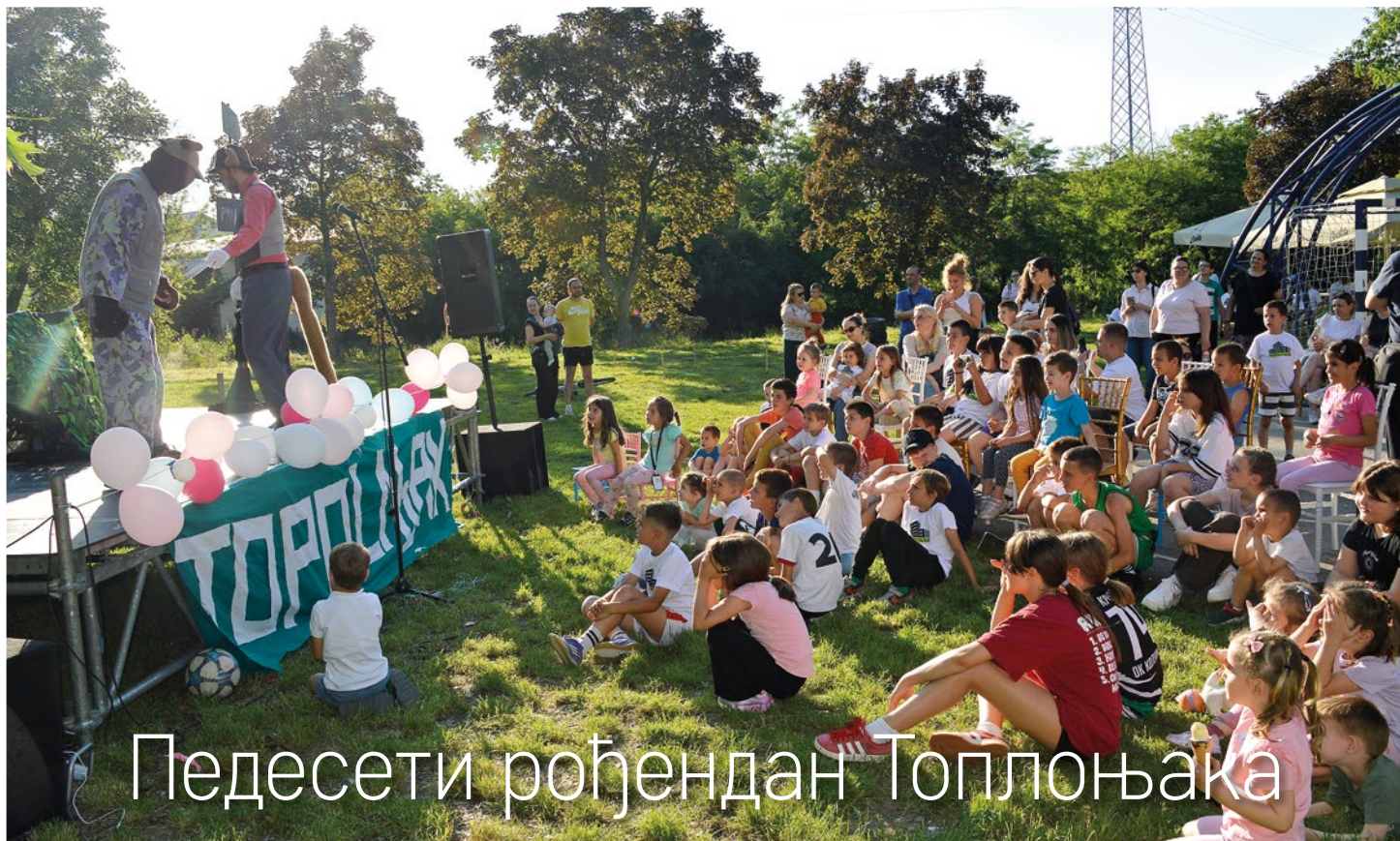
КОЛУБАРСКИ СИНДИКАЛАЦ

ГИМНАЗИЈАЛАЦ ГИТЕБ

■ Део Дигиталне библиотеке

Аудио-свет

Члановима библиотеке већ месецима су на располагању аудио-књиге. Колекција тренутно има око 400 дела.

/// Фото: Нина Премовић

Педесети рођендан Топлоњака

Екипа која је одрасла међу тополама труди се да за своју децу сачува комшијски амбијент кога се са радошћу сећа

Постоје места која су много више од скупа зграда, улица и паркова, она која носе успомене, чувају приче и постају део идентитета свих оних који су ту одрастали. Такав је чувени Тополњак, насеље у срцу Лазаревца, које ове године обележава пола века постојања. Тим поводом крајем маја станари су се организовали и направили право велико рођенданско славље.

Као и осталих пролећних поподнева, насеље је и тог свечаног дана било испуњено децом грајом, осмесима и добром атмосфером. Ипак, за најмлађе су овога пута организоване посебне игре, анимације и забавни садржаји, док су љубитељи спорта уживали у рекреативним активностима. Прослава је била прилика да се становници присете најлепших тренутака из прошлости.

Овим поводом, станари су припремили кратак филм о историјату насеља које је данас препознатљиво по зеленилу, уређеним парковима, игралиштима и пријатном окружењу, а чија прича је почела пре него што су никле прве стамбене зграде. Подсетили су нас да је простор на коме се

оно данас налази некада припадао породици Стефановић, као и да се изградња одвијала у три етапе. У прве три зграде, које су подигнуте најближе Основној школи „Дуле Караклајић“, први станари уселили су се 1976. године. Био је то почетак изградње мале заједнице, која ће се временом постати дом стотинама породица.

Две године касније, 1978, подигнуте су још четири зграде, а трећа фаза завршена је 1980, када је још трима зградама Тополњак заокружен као стамбена целина са укупно 269 стамбених јединица.

Ипак, оно што Тополњак издваја нису бројке. Његов „идентитет“ створили су људи. Старији становници и данас се са осмехом присећају времена када су простор красиле

Шарена кафана

Посебно место у историји овог простора заузима и чувена „Шарена кафана“, која се некада налазила на месту данашње стамбене зграде у Улици Николе Вујачића 15. Назив је добила по бројним цртежима који су украшавали њене спољне зидове. Поред механе, објекат је имао собе за преноћиште, стају за смештај стоке и пекару. Према историјским записима, управо је у овој кафани одржан збор на коме је већински изгласан захтев упућен Скупштини Краљевине Србије за оснивање варошице и општине која ће понети име Лазаревац. Тако се историја Тополњака не везује само за његових 50 година постојања већ и за много старије корене развоја самог града.

високе тополе по којима је насеље и добило име. Те крошње биле су сведоци првих комшијских окупљања, дечјих несташлука и одрастања генерација које су читаве дане проводиле напољу.

Поводом рођендана, говорило се о временима када није било мобилних телефона, интернета и друштвених мрежа и када су игралишта била центар дечјег света. Окупљали су се чим би завршили школске обавезе, играли жмурке, ластиш, фудбал и кошарку, возили бицикле и ролере. Родитељи су безбрижно посматрали игру са клупа у хладу, знајући да читаво насеље брине о сваком детету као о свом.

Кажу да су се све комшије познавале, врата станова су била отворена, а помоћ се није тражила – она се подразумевала. Заједнички су обележавани празници, организовале су се акције чишћења, уређивали зелени простори и чувало оно што је припадало свима.

Овакве сентименталне приче о прошлости нису реткост. Оно што јесте је то да станари овог лепо уређеног насеља и данас успевају да задрже дух заједништва по коме су познати. Генерација која је одрасла међу тополама труди се да и за своју децу створи амбијент кога ће се са радошћу сећати. Сада комшијско дружење изгледа нешто другачије него осамдесетих – озвучење је модерно, поставља се видео-бим на коме се гледају утакмице, спрема се храна, и није да нема сторија на Инстаграму. Али екипа је заједно, а деца трче околу прашњава и весела, а то је најважније.

Приредила: Ј. Пакић

Енергија која греје генерације

У објекту који ради од 1981. године до данас је произведено око 29,4 милиона тона паре. Историја постројења исписана је пожртвованим радом радника који су у условима екстремних температура, буке и високог притиска, увек давали свој максимум

Ове године навршило се тачно 45 година од када је индустријским потрошачима почела испорука паре из новог објекта Топлане у Вреоцима, који је те, сада већ давне, 1981. године изграђен сопственим средствима тадашњег Комбината „Колубара“.

Систем је од самог старта функционисао стабилно. У пробну производњу најпре је кренуо котао 1. Иако је имао капацитет 70 тона паре на час, радило се према потребама, а не према максималним могућностима. Било је важно да се редовно врши испорука за потребе Сушаре, „Гасбетона“, као и да пара стигне до свих индивидуалних потрошача прикључених на топлификациону мрежу.

Истовремено, у старом погону за производњу паре Термоелектране „Вреоци“ угашени су котлови од којих су неки радили више од четири деценије, а технолошки део старог постројења је касније конзервиран и повучен из употребе.

Изазови старог погона и рађање новог

Идеја да се за растући индустријски систем мора обезбедити стабилан извор паре конкретизована је јула 1951. године, када је формирана стручна комисија са задатком да размотри снабдевање Сушаре.

Првобитно решење било је ослоњено на употребу старе централе ТЕ „Вреоци“. Овај предлог је усвојен и приступило се пројектовању и изградњи паровода ТЕ „Вреоци“ – Сушара у дужини од око два километра.

Међутим, инвеститори – Површински копови и Сушара лигнита – нису били задовољни овим решењем, тако да је 1953. године израђена студија која је закључила да је економски најрационалније решење

изградња потпуно нове Топлане која би била лоцирана у непосредној близини Сушаре.

Ипак, недостатак средстава одложио је реализацију овог плана. У међувремену, ТЕ „Вреоци“ уступљена је руднику који је извршио генерални ремонт котлова, поставио паровод до Сушаре и изградио ново постројење за припрему воде.

Тако је 1957. године ТЕ „Вреоци“ претворена у Топлану за производњу водене паре која се користила у процесу сушења лигнита, а угаљ за њен рад производила је јама „Јунковац“.

Људи као најважнији ресурс

Историја Топлане, као и свих осталих постројења у „Колубари“, исписана је пожртвованим радом сменских радника, инжењера и мајстора који су, неретко у условима екстремних температура, буке и високог притиска, давали свој максимум. Било да је реч о хитним интервенцијама на котловима или непрекидном дежурству како град не би остао без грејања, радници су небројено пута показали шта значе рударска солидарност и одговорност према рударској професији. Њихов труд и одрицање уткани су у саме темеље овог погона и потврђују да ниједан успех Топлане није дошао сам од себе, већ је извојеван рукама њених запослених.

Стара котларница ТЕ „Вреоци“ располагала је са четири мања котла укупног капацитета 68 тона на час. Испоставило се да је рад са котловима технички био веома непредвидив због честих промена притиска паре у њима.

Због топлотних губитака који су процентуално расли при опадању протока, крајња температура паре у Сушари варирала је и није се могла регулисати по жељи, односно потреби погона, већ се користила у оном стању у каквом и стигне.

Слабост котлова била је и у томе да они троше искључиво квалитетан ровни угаљ, без могућности коришћења одсева.

Значај

Висока погонска спремност Топлане, укупног капацитета 140 тона на сат, подразумева испуњење законски дефинисаних техничких захтева и од виталног је значаја за снабдевање потрошача, међу којима су Сушара, „Ксела Србија“, индустријски круг РБ „Колубара“, делови насеља Вреоци и становници Лазаревца који користе градско грејање. Топлана омогућава непрекидно грејање – сва 24 сата, што је реткост у Србији. Током 2022. године систем је додатно оснажен уградњом нове циркулационе пумпе у топлотно-предајној станици.

Сви ти фактори учврстили су мишљење стручњака „Колубаре“ да, дугорочно гледано, ТЕ „Вреоци“ не може да има улогу Топлане у процесу сушења и оплемењивања угља, па су поново активирали захтев да се изгради нови објекат.

Убрзо, Савезна комисија за водопривреду је утврдила да се из реке Колубаре може обезбеђивати 55 литара воде у секунди за потребе Топлане.

Констатовано је да би се новом Топланом избегао губитак у транспорту паре и да би се добила могућност одржавања и контролисања притиска, али и одговарајућа температура аутоклава, чиме би био побољшан технолошки процес сушења.

Касније ће се испоставити да су, захваљујући изградњи овог објекта, створени услови и за изградњу нове Сушаре (1986), којој је био неопходан висок квалитет водене паре, као главни агенс за сушење угља.

■ Модернизација

Данас је Топлана савремено, високоаутоматизовано постројење, у оквиру којег је током претходног периода започето неколико значајних пројеката са циљем да се подигне степен заштите животне средине и повећа енергетска ефикасност.

Уградња најсавременије опреме за надзор и управљање, средином 2021. године, омогућила је потпуну аутоматизацију вођења технолошког процеса, чиме је отпочело ново раздобље у раду овог погона.

Аутоматизација процеса подигла је ниво сигурности и квалитета управљања котловским постројењима, довела до повећања енергетске ефикасности,

продужила радни век постројењу и омогућила ефикасније вођење и брже реаговање особља у случају поремећаја у процесу.

У наредном периоду планирана су додатна улагања у инвестиционе пројекте, чиме би се даље подизали еколошки стандарди система.

– Кључна је изградња новог постројења за производњу електричне енергије. Тренутно је актуелна фаза прибављања неопходних дозвола за извођење радова. Изградња

тог постројења требало би да обезбеди капацитет до десет мегавата, што значи да ће вишак енергије, односно паре, која се јавља при максималној продукцији котлова бити директно искоришћен за производњу електричне енергије њеним увођењем у турбине расхладно-редукционих станица, које ће и даље бити у функцији као целина Топлане. Такође, покренута је јавна набавка за израду пројектне документације за пречишћавање отпадних вода Топлане, пречишћавање отпадних вода Сушаре и Мокре сепарације. Послови планирани у Топлани односе се и на реконструкцију постројења за пречишћавање димних гасова. Тиме ће се оно додатно прилагодити европским стандардима и нормама које регулишу емисију загађујућих материја – река је Немања Танасијевић, директор Постројења за прераду, оплемењивње и транспорт угља.

Т. Симић

Производни резултати

За време свог радног века стара Топлана је у периоду од 1957. до 1980. године произвела око 6,7 милиона тоне водене паре, док је нова Топлана од почетка производње до данас произвела око 29,4 милиона тона zasiћене паре. Од тога је за потребе грејања Лазаревца испоручено скоро шест милиона тона (односно 20 одсто укупне количине), за потребе Сушаре око 11,4 милиона тона (39 одсто), док је за потребе фабрике „Ксела Србија“ дато скоро 1,5 милиона тона, што је око пет одсто произведене паре.

СНОВИ СКОВАНИ ОД ЗЛАТА

Млада шампионка иза себе има преко 250 медаља и више од 20 државних рекорда

Када са само 14 година станете на победничко постоље са четири златне медаље око врата и два оборена рекорда на великом међународном такмичењу „Талент куп“ у Бугарској, одмах вас прогласе чудом од детета. Међутим, иза великог успеха наше младе суграђанке Јане Јовановић не стоји никакво чудо преко ноћи, већ нешто много лепше и вредније. Нестваран таленат, челична дисциплина грађена кроз читаву деценију и безрезервна породична подршка која представља најснажнији ветар у леђа на сваком препливаном километру.

Јана је на недавном „13. Талент купу“ у бугарском граду Бургасу, у конкуренцији од преко 500 такмичара, показала зашто важи за једну од најбољих младих пливачица Балкана. Доминирала је у четири финала (50 и 100 метара делфин, 200 мешовито и штафета), оборивши два рекорда митинга. Оно што радује тренере је то што Јана подједнако добро плива и на отвореним водама, где је на државном првенству на 5.000 метра заузела друго место у апсолутној конкуренцији.

А све је почело сасвим случајно. Требало је да Јана као петогодишња девојчица крене на балет. Међутим, већ на првом тренингу у балетској сали схватила је да се ту не осећа природно. Преокрет настаје када је након тога отишла на пливање, ушла у базен и осетила да је то њен свет. Балет је тада можда изгубио будућу примабалерину, али су балкански базени добили девојчицу која данас иза себе има преко 250 медаља, више од 20 државних рекорда и која је чак 20 пута проглашена за најуспешнију такмичарку на домаћим и међународним митинзима.

Своју Основну школу „Кнез Лазар“, чија је ученица седмог разреда, Јана од малих ногу представља на најбољи могући начин. Прве пливачке замахе направила је 2017. године у Пливачком клубу „Ла Колубара“, да би је пливачки пут касније водио преко ПК „Лајк“ из Лајковца, па све до београдске „Црвене звезде“, под чијом је капицом такође низала државне рекорде. Од ове године, Јана поново са поносом плива за Лајковац, где наставља да испишује историју.

Као ученица четвртог разреда, донела је злато својој школи на Државном школском првенству у Нишу, у дисциплини 50 метара делфин, а пре само

једног месеца припала јој је изузетна част да у свом родном граду, управо она, упали Пламен пријатељства на отварању Спортских игара младих.

Њена посвећеност брзо је скренула пажњу пливачког света. Већ са девет година рушила је рекорде, а резултати из 2025. године уписали су је у спортску историју – постала је шестострука првакиња Србије у кадетској конкуренцији, док је у дисциплинама 200 метара делфин и 400 метара мешовито постала и апсолутни првак државе у сениорској конкуренцији. Данас је стандардни члан кадетске и јуниорске репрезентације Србије. Ипак, оно што Јанину

причу чини посебно топлим и инспиративном јесте њен сурови, али задивљујући свакодневни темпо живота. Буђење у седам ујутру, школа, повратак кући, брзи домаћи задаци и учење. Након тога следи паковање спортске торбе и свакодневни пут за Лајковац, с обзиром на то да Лазаревац нема такмичарску групу, нити адекватне услове ван грејне сезоне.

Након напорног и исцрпљујућег тренинга под вођством тренера Владимира Митровића, Јана се касно враћа кући и сутрадан све изнова. И поред толиких обавеза, Јана се из школе никада не враћа без петица, а са базена без одличја.

– Пливање нам је управо и помогло да она себе формира, да буде прилично самостална и одговорна у сваком смислу, како у самом базену тако и према својим школским обавезама које никада не трпе – поносно наглашава њена мама Јасмина.

Пред Јаном су сад нови велики изазови – летње првенство Централне Србије, Бања Лука Опен, као и престижни Комен куп (првенство Медитерана за млађе јуниоре), где ће бранити боје наше земље.

Т. Крупниковић

Одрицања

Тренер Владимир Митровић, који је уз Јану од самог почетка, каже да иза ње и њених клупских другарица стоје огромно одрицања и челична дисциплина, што је за децу у тим годинама изузетно тежак и озбиљан задатак.

– Врхунски спорт, а посебно пливање, тражи потпуну преданост. У узрасту када се формирају као личности, ови млади спортски бисери бирају да слободно време замене напорним тренинзима у базену. Пливање је суров, индивидуалан спорт где нема граница, штоперича не лаже, а вода враћа тачно онолико колико јој дате кроз труд. Наш циљ у клубу није само да стварамо шампионе већ јаке, одговорне људе – рекао је тренер Митровић.

/// Фото: Александар Рашин

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
2017, бр. 1 (нов.) - Београд : Електропривреда Србије, 2017- (Аранђеловац : Три О). - 30 стр.
Месечно. - Је наставак: Колубара (Пазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

